

Groeiende Vruchten

Groeiende Vruchten

Steven Jansen

Schrijver: Steven Jansen
Coverontwerp: S. de Koene
ISBN: 9789465016955
© Steven Jansen
Uitgave 2024
Uitgeverij Poeticae Litterae

De personages, locaties en gebeurtenissen in dit boek zijn fictief.

Proloog

*

Het open graf lag als een vanzelfsprekende tegenhanger tussen de keurige rijen graven met de grauwe bult uitgegraven aarde, het zwarte gat en daaromheen het veld met zonnebadende grafzerken en fleurige bloemknoppen.

Een mooie lentedag begin mei was het, nu anderhalf jaar geleden. Zo'n dag waarop alles nieuw aanvoelt en herinneringen over de top gaan waardoor ik de bloesems van Thea's perenggaard terugvond met een enkele zoete geur en weer met mijn vrienden in het zoute water zwom in de bries die opstak met de opkomende vloed.

Ik liep met Esther onder de lindebogen naar het graf van mijn opa zodat het de omliggende graven niet teveel tekort deed. Met het voldane gevoel of ik hem zelf verzorgde was het of ik de warme band die ik met hem had in stand hield.

Esthers vastgehaakte arm en het zachte tikken van haar hakken op de vallende schakeringen van het bladerdak werkten als een verfrissend buitje en ik herinner me ons bezoek als een schoongeveegd schoolbord waar de tafels en de wetten van d en t waren afgepoetst. Waar de gezuiverde leegte gevuld werd met het gezang van opgewonden tuinvogels, kleine flikkeringen van zonlicht en een zacht kneepje in mijn onderarm. Twee keer zo groot en drie keer zo licht werd ik met benen die aanvoelden of ze er spontaan de Charleston uit konden gooien. Ik meende de knoken die diep onder de grond begraven lagen, helderwit schoon gewassen door het ondergronds microleven, mee te horen rammelen.

Mijn benen maakten aanstalten de bewegingen voort te zetten waarmee ze ooit aan het eind van een nogal bizar feestje geëindigd waren. Dat was toen ik midden twintig was en Esther meenam naar een vijftiger jaren party. Als je ledematen dan op hun beurt nog verder teruggaan in de tijd, kom je vanzelf in de jaren twintig en dertig terecht. Zo draaiden we die avond de dwaasheid binnen. Zij in een jurk die boven de knieën bij het ronddraaien alle mannenhoofden in een nog rapper tempo rondzwierden en ik in een soort van rokkostuum dat ik geleend had van de vriend van een vriend. We hadden geen benul van de dans die gevraagd werd maar we hadden het idee dat we een aardig eind kwamen door de bewegingen van de andere koppels op de dansvloer na te bootsen. Op die muziek van Gershwin was ik Fred Astaire en zij was Ginger die met haar lieve gezichtje de hele zaal op zich gericht zag. We eindigden in een lachbui en verdronken uiteindelijk in de bokalen champagne die we in één teug achterover goten.

Aan de voet van het graf zagen we dat het onkruid de bloemetjes die we afgelopen nazomer geplant hadden volledig had overwoekerd. Net of de discipline van de moestuin waar hij zelf een groot deel van zijn leven in getuind had mee het graf in was genomen. De tuin die zijn tweede liefde was en uiteindelijk het evenbeeld van hemzelf werd. Een veld van snijbloemen en een tuin vol groente en fruit; ik kan hem zo voor me nemen zoals hij elke ochtend om zes uur met zijn schoffel en riek in de weer ging. Trots op zijn opbrengsten woog hij zijn waren met de voldane trek van de marktventer.

‘Die grond spitte je elk jaar om. Twee spaden diep moest het. Om ook het volgend jaar een rijke oogst te hebben. Naast de aardappelen stond een halve groentehandel in de grond. Misschien deed het je aan vroeger denken. Hoe je je vader hielp de groenten rond te brengen. Ook naar de boten op de Schelde en in de haven. Als parlevinker.’

Het was de dag waarop we afscheid namen en ik het was die zijn kist sloot. Elke slag van de moer was een bevestiging dat het echt zo was, dat hij zijn laatste adem had uitgeblazen en ik nooit meer de vraag zou krijgen of hij nog wat boontjes voor me moest trekken en dat ik best nog wat aardappels mee kon nemen. Die tevreden blik als hij na de warme lunch de zwarte bessen die hij die ochtend van de struik had geritst door zijn yoghurt roerde. Niets van dat alles meer. De beer was geveld.

“Zal ik de hark even pakken?,” vroeg Esther.

“Ja, het gaat wel hard...”

“Komt door het mooie voorjaar. Er is veel zon geweest.”

“Met af en toe wat regen. Dan groeit het als kool.”

“Nou, die kooltjes van jou...”

Ondeugend keek ze me aan. Het moestuintje achter ons huis ging moeizaam. De knoflook was zo klein dat je net zo goed de geplante teentjes kon gebruiken en de bietjes bleven armzalige sliertjes. Mijn kolen noemde Esther spottend spruitjes.

Terwijl ze de hark haalde verwijderde ik de afgevallen takjes en bladeren en praatte hardop. Het gaf me het vertrouwd gevoel van vroeger toen ik alles wat in me omging met hem kon bepraten als we samen op de bank zaten. Verschoond na het werken in de tuin met de geur van aftershave, zijn haren netjes gekamd, de stropdas met speld en het kammetje in zijn

borstzak. We lazen het regionieuws in de ochtendkrant, bekeken de advertenties en maakten de dagelijkse kruiswoordpuzzel.

“Ik kreeg een email van mijn vader, Janneke is opgenomen in het ziekenhuis. De vooruitzichten zijn heel slecht. Ze is met de ambulance opgehaald.”

Ik keilde een steen de bosjes in.

“Hij heeft me helemaal niet gebeld.”

Rond de meerpaal op het graf had zich een pluk onkruid gestrengeld. De paal die Esther en onze dochter H el ene stiekem hadden neergezet nadat Janneke had besloten helemaal niets op haar vaders graf te plaatsen. Behalve dan het plastic naamplaatje dat nu armetierig tegen het stoere hout leunde en de trieste uitbeelding was hoe hun warme relatie gelopen was na haar samengaan met mijn vader. Ik rukte het onkruid uit de grond.

“Toevallig keek ik in mijn mail en zag ik zijn bericht. Ik belde meteen maar zonder iets te zeggen verbrak hij de verbinding. Toen ik het weer probeerde zei hij dat hij me niets ging zeggen en dat ik het wel zou merken.”

Ik richtte me op om te zien waar Esther bleef. Misschien ook om uit een luikje van een diep verborgen bijgeloof te speuren naar een teken van mijn opa. Op het schuurtje aan de rand van het veld zaten twee duiven en een emmer rolde op de cadans van de wind. Ik haalde mijn schouders op en ging verder.

“Toen ik het H el ene vertelde is ze meteen in haar auto gesprongen om haar kleine zus op te halen uit school. Samen rijden ze nu naar het ziekenhuis. Hopelijk weten we straks meer.”

Ik hoorde voetstappen achter me. Esther was terug met de hark en had ook een volle gieter water meegenomen.

“Laten we hopen dat het meevalt. Als ik meer weet laat ik het weten,” fluisterde ik nog.

De zon strooide een intiem gouden licht door de kruinen van de bomen. Een schaduwspel wat zich over het veld verspreidde zodat ik me even boven in de wolken waande, gevangen tussen de rollende dreiging en hemelse klaarte. Tegelijkertijd was ik zo leeg als nodig is om contact tussen hel en hemel te leggen waardoor ik me zo maar met mijn moeder zou kunnen verbinden.

“Wat is er Jean? Waarom sta je zo te rillen?”

“Het wordt frisser.”

Ik probeerde mijn gezicht strak te houden maar voor Esther heb ik geen geheimen meer.

“Het zal wel met iets anders te maken hebben,” zei ze.

Een korte blik en ze boog zich over het graf. Vlot harkte ze het onkruid van tussen de plantjes. Ik pakte de gieter en gaf water. We verwijderden de uitgebloeide knopjes en toen we klaar waren stonden we kort nog aan de voet van het graf. Esther pakte mijn arm en drukte zich tegen me aan.

“Het is goed zo. Gelukkig zit je niet meer in het tehuis.”

De laatste anderhalf jaar van zijn leven had hij in een verpleeghuis gezeten op een gesloten afdeling. Ingehaald door de tijd werd zijn verleden steeds korter. Halverwege de negentig was hij niet meer in staat zijn tuin te onderhouden en in zijn eigen etensvoorraad te voorzien. Geen weckpotten meer in de kelder, geen ingevroren pakjes groente in de vriezer. En de bessen bleven aan de struiken. Hij was te trots geweest me iets te zeggen en we woonden te ver weg om te

bemerken hoe zijn warme maaltijd van het dagmenu verdween. Pas achteraf zagen we hoe zijn voorraadkelder gevuld was met ontelbare potten appelmoes.

Ondanks de geheugenproblemen herkende hij me zonder aarzeling en dat bleef zo. Nooit kan ik de blik in zijn ogen vergeten na weer een te kort bezoek.

“Je neemt me toch wel mee naar huis, hè Jean?”

Ik zag hoop en angst maar moest me recht houden.

“Dat mag ik niet opa. Ik kan je niet meenemen.”

En ik wist zelf niet waarom. De woorden lieten kleffe resten achter op mijn tong.

“Je laat me hier toch niet zitten..?”

Recht in zijn ziel zag ik, twee klare poelen die niets meer verhulden. Ik vraag me soms af welke kracht de reflectie van ons niet stoffelijke heeft. De oprechtheid lag aan onze voeten en ik besepte dat het niet iedereen gegeven is de weg terug naar huis te vinden. Daar buiten in de open ruimte in de zware klei die duizendmaal door zijn handen was gegaan en slechts honderden meters te overzien die hem scheidden van zijn moestuin had hij zijn pad volbracht.

“Kom, laten we gaan,” zei Esther. Vooral met een zachte druk van haar arm.

“Dag opa, tot snel.”

Gearmd liepen we naar de uitgang van het kleine kerkhof. Hoog naast ons overzag de oude toren van de kerk het kleine stukje aarde aan haar voet. Ook de boomgaard. Die lag buiten de lage muurtjes van de omheining van de parochie, pal naast de begraafplaats. Die lentedag schitterde ze vol bloesem en schonk me een vloeiende overgang van herinneringen aan intense zomers vol vertier. Die ik in die andere gaard had

beleefd toen ik jong was. In Thea's domein. Waar we in vrijheid de wereld overzagen en onze gedachten niet verder gingen dan de dag die voor ons lag. Waar ik samen met mijn beste vriend Albert, de filosoof, de ondenkbare oplossing voor levenskunst vond in eenvoud en samenzijn. Onderstreept met geestelijke oprispingen, klein verpakt in oneliners. 'Koeien zijn vermoeiende beesten', zei Albert me op een zonnige dag. 'Al dat herkauwen is gewoon energieverpilling..' En dan vouwde hij zijn handen achter zijn hoofd en liet zich achterover in het gras vallen. Een pijltje gedroogd kruid in zijn mondhoek, een gelukzalige glimlach op zijn gezicht. Mijn overpeinzingen brachten me een gerust gevoel, alsof alles bijeen kwam. Of ik me in mijn eigen walhalla bevond te midden van dat alles. De fruitbomen als monumenten van ankers in mijn leven, de herinneringen aan mijn groeien daar in dat mooie land en de vredige rustplaats van mijn grootvader.

Dicht bij de uitgang splitste het pad naar het tweede deel van het kerkhof. Een kleine akker bestemd voor de permanente graven. Er bevonden zich ook enkele oorlogsgraven. Mannen die tijdens de tweede wereldoorlog neergestort waren met hun bommenwerper, onderweg naar Duitsland. Ze lagen helemaal achteraan. Jonge mannen die voor altijd weg waren van huis. Steeds als ik daar liep was er iets dat me dwong die witte kruizen te zien. Of iets binnen in mij naar de pijn trok die je toch altijd voelt als je die verloren grafkruizen ziet staan. Simpel markeerden ze de plek waar de jonge vliegers terecht waren gekomen. Het diepe verdriet van de achtergebleven geliefden stond pakkend gebeiteld in die stenen. Op de tekst

van de tweede steen stond wat ik ook soms bij Esther kon voelen als ze aan haar vader dacht: At evening dear Harold a longing for you steals into our hearts.

Halverwege zagen we het nieuw gegraven gat. Het was vrij breed. Met een berg grond ernaast waarover een zeil was gelegd. We konden de bodem van de kuil niet zien waardoor het leek of deze er niet was. Met de treurende takken van een enorme wilg op de achtergrond wachtte de aarde met open armen.

“Dat is Jannekes graf,” klonk het opeens naast me.

Esther sprak zonder aarzeling. Met een intonatie die niet de hare leek. Ik had de klanken opgevangen maar besepte niet wat ze zei.

“Ik weet het gewoon zeker. Dat is Jannekes graf,” herhaalde ze. Ditmaal keek ze me vlak aan. Voor haar was het niets dan een vaststelling.

“Nee, dat kan niet,” probeerde ik toch. “Dat lijkt me onmogelijk.”

Mijn moeder lag tweehonderdvijftig kilometer verderop in het ziekenhuis. Ze was niet overleden. En ze had altijd gezegd niet te willen worden begraven.

‘Die wormen en beestjes die aan je lijf zitten, getsie, nee dat vind ik helemaal niets...,’ zei ze dan.

En: ‘Ik heb helemaal niets met begraafplaatsen. Gooi mij maar in het vuur.’

Esther schudde aan mijn arm.

“Ik weet het zeker Jean.”

Ik keek nogmaals. Het open graf was op het eerste gezicht niets bijzonders, een gat in de grond en ik kon me niet

voorstellen dat mijn moeder daar straks zou liggen. Eerder dat geleid door de muziek van Camille Saint-Saëns, een zombie zou verrijzen. Verderop lag een grafsteen die vreemd schuin omhoog leek geduwd. Of was dit de boodschap van opa waar ik naar gezocht had? Een koude rilling liep langs mijn rug.

Terug onder de lindebomen kreeg het invallend schaduwspel een andere betekenis. Telkens als de wind de jonge blaadjes beroerde vormden ze een beeltenis uit het verleden. Een voetafdruk, een deel van een handgemaakte kaart, een gezichtsuitdrukking... Ik hield me stevig vast aan Esthers arm. Mijn benen waren slap geworden. Mijn hoofd een watten bol waarbinnen zich een geheugenspel afspeelde.

Hoofdstuk 1

*

Het vakantiehuisje dat we huurden lag verstild die late avond. Esther was doodmoe in slaap gevallen naast me op de veranda. Ik lag futloos op het tuinbed. Mijn hoofd wilde maar niet tot rust komen.

We hadden gehoord dat Janneke was overleden. Van onze dochters, die het wisten zodra ze zich op de afdeling van het ziekenhuis meldden. Het gezicht van de verpleegster verwoordde wat ze niet uitsprak toen ze zeiden: 'We komen voor onze oma.'

Duizend vragen spookten rond op zoek naar antwoorden. Duizend beelden uit het verleden kwamen als foto of film voorbij. Morgen zouden we naar huis gaan. Hoe moest het verder nu? Ik zocht afleiding in het tellen van de lichtjes aan de hemel. En het dieper en dieper turen in de zwarte leegte tussen de sterren. Uiteindelijk moet ik in slaap zijn gevallen.

**

Die dag hadden we juist de boomgaard van Thea bewerkt. De eerste peertjes gedund, de scheuten gesnoeid. Met lange knipscharen waren we de ochtend in touw geweest zoals al die voorbije vakantiedagen. De bedauwde bomen dampten in de al warme zomerzon en zetten de gaard in een prachtig filter. We waanden ons vrij en trokken al filosoferend en zwetend door de rijen. Het zware werk vormde ons en we voelden ons sterk. Ik zag hoe Albert gespierd en gebruind was geworden en opbloeide met het groeien van de vruchten. Ja, we waren een met de natuur. Met dat kleine biotoopje, afgeschermd van de weidse landerijen.

Thea was een vrouw die onafhankelijk en wars haar leven leefde. Op leeftijd bezat ze een prachtig stuk land waarop ze een oude perenggaard bestierde. Het bijbehorend landhuis had een zonneterras op de eerste verdieping waarop je op zwoele avonden mijmerend de bomenruis overzag. Nog zie ik de excentrieke Waelbeke ons begroeten vanaf het dek. Twee flessen wijn in de hand – hij hield ze als ganzen bij de hals, in elke hand een- bolknak in de mond. Hij was de vriend van Thea, een rijk geworden advocaat die slechts genoot nog van zijn resterende jaren. Als groet stak hij een van de flessen vooruit, een brede lach op zijn gezicht terwijl de sigaar van de ene naar de andere mondhoek wandelde. Het prononcerend buikje was zichtbaar akkoord.

Twee etages had het landhuis. Op de onderste stonden de mooiste antieke meubels van het duurste hout. Prachtige kunst met ingelegd werk maar nutteloos in de chaotische staat waarin Thea ze had verwaarloosd. Sommige waren deels verzaagd om te dienen als haardhout als ze op een koude avond vergeten was voldoende hout uit de gaard binnen te brengen. Stoelen zonder leuning, een tafel met drie poten en een kabinet waarvan een lade en deur ontbrak. Zelf lachte ze maar eens als we er iets van zeiden, zette haar vuisten in de zij van haar eeuwig smoezelige jurk en praatte verder over het werk dat gedaan moest worden. Of dat boompje achteraan waar die stekels zo opkwamen al was aangepakt. Of we al hadden gezorgd voor de nieuwe enten. Ze kende elk boompje als de kinderen die ze nooit had gebaard.

Het ritme van die zomer was het ritme van weldaad. Elke ochtend ging mijn wekker om zeven uur. En al was ik geen

vroege vogel, die zomer had ik weinig moeite om na het vlotte ontbijt op de fiets te springen en naar het huis van Albert te peddelen. De oude straatjes van het kleine dorp door. Dan de tramstraat waar al jaren geen tram meer reed, langs de nog lege markt het smalle achtersteegje door en ik was er. Eerst een bak koffie. Die stevast klaar stond in een oude thermoskan. De melk was al toegevoegd. Albert had meer moeite met het ochtenduur en sloeg zijn ontbijt over. Of at met lange tanden om zijn moeder een plezier te doen.

We laveerden de polder door en sloegen de lange dreef in naar Thea's huis waar her en der opbloeiende planten de bevestiging waren van de mislukte poging om een bloeirijke border te maken.

“He Jeans, de plantjes staan er weer goed bij,” riep Albert cynisch. “Misschien moet je ze wat water geven...”

Als Thea het op haar heupen had moesten we abrupt het werk neergooien en mee in haar auto om bloemen te halen. Een ritueel waar de symboliek naar wens bij meegepakt kon worden. De houten deuren van de garage waar de kleine oude Ford van Thea was gestald werden ontgrendeld met een sleutel die met twee handen moest worden omgedraaid. Albert en ik trokken de poort piepend open en Thea wurmde zich achter het stuur. Ze startte de motor waarbij ze vol gas gaf en de garage al snel blauw zag van de rook. Onherroepelijk viel de motor uit als Thea met de schakelbak aan de gang ging. Dat herhaalde zich twee, drie maal tot ze er genoeg van had en ons de opdracht gaf de auto naar buiten te duwen.

“Weer niet gelukt Thea,” zei Albert droog en ik proestte alle ingehouden lach er uit.

Als we dan eindelijk op de openbare weg reden, ik naast Thea, Albert achterin en in de kofferbak meerdere spades en emmers, stond ik doodsangsten uit. De versnelling van Thea ging niet verder dan de tweede en zo reden we met een hoog zoemende motor voor een sliert gefrustreerde automobilisten uit. Als ze linksaf wilde slaan sorteerde ze voor in de rechter berm zodat elke afslag een tenenkrommende adempauze bracht. Daar waar Thea bloemen zag groeien langs slootkanten, bermen of dijken, stopte ze de auto en gingen we aan de slag. Pas als alle emmers waren gevuld en er geen bloem meer bij kon, reden we terug, waarna het plantgoed langs de dreef bij Thea werd neergezet.

“Mag dat wel Thea? Zo maar bloemen uitspitten?” hadden we eerst nog gevraagd.

“Of die bloemen nu daar staan of bij mij dat maakt toch niemand wat uit?” was haar wedervraag geweest. En splend op ons gemoed: “Vind je ze niet mooi staan dan?”

We durfden nooit meer iets te zeggen en toerden die zomer stoppend en scheppend met haar de polder door op zoek naar passende plantjes.

Vroeg in de middag fietsten we terug naar huis. Even snel een boterham, de zwemspullen pakken en weg waren we. Naar het strand. Albert had een gettoblaster gekocht en bij onze aankomst op het strand schalde de rockgitaar van Mark Knopfler. Borst vooruit, ons shirt half open geknoopt. We droegen een haarband en hadden onze blik op de einder. Wisten waar we onze handdoek spreidden. Ons plekje, waar onze vrienden het bier al koud in het water hadden klaar gezet.

“Money for nothing and your chicks for free,” zongen we mee. “Biertje Jeans,” vroeg Moon. Hij heette Antoine maar zoals hij, had ieder zijn roepnaam. Niemand wist hoe of waar zijn gekozen naam uiteindelijk vandaan was gekomen, maar deze werd door ieder, inclusief de nieuwe eigenaar, volledig geaccepteerd.

“Daar zeggen we geen nee tegen.”

“Ik heb nog een plaatje voor je. Hier ik heb de cassette meegenomen.”

“Wie is het?”

“Een live opname van Bruce. Via mijn broer gekregen. Echt geweldig.”

Hij schoof zijn hoofd naar voor. Met het biertje in de hand, de rustige klanken van de elektrische gitaar onder een verhaal van de rocklegende over zijn vroege jaren, keek ik om me heen. Een zachte zomerbries woei over het water, de zon brandde mijn buik en borst. Met elk slokje bier nam ik wat zout mee van mijn lippen.

Toen gebeurde het. Veel later kon ik pas uitdrukken wat. Met de pen ben ik altijd beter geweest dan met woorden:

Fladder jij daar over het strand. Trek je de zon en mijn ogen naar je sierlijk bewegen. Een radslag in mijn hoofd vertelt me dat ik gisteren kan laten voor wat het is. Elk leven heeft een begin, je weet het pas veel later, ergens tussen geboorte en sterven in. Laat het voor mij deze zomerdag zijn. Mijn vriend wist het niet. Niemand mocht het verder weten trouwens. Dat wat je begeert wil je niet delen en juist diep in onverschilligheid huist gevaarlijke passie.

Een inktvis op het land is een hulpeloos wezen dat als de hand van de visser glibberig nat beetpakt. Iemand moet het dier wijzer maken, de wijde zee in sodemieteren en uit zijn hulpeloos gespartel bevrijden. Wat moet een man, een jongen nog, met een hart vol bravoure en een lijf als een gistend vat. Zwemmen alleen is niet genoeg. Het spel moet op de wagen en jij hebt het daar getild. Met je helblauwe ogen en je uitdagend lange benen reikend als voelsprietten.

Zeemansknopen zijn er in tientallen. Elk mens wil een strop om zijn hals. Het lot dat het hart laat overlopen vat je desnoods door zelfkastijding en vernedering. Jij verscheen in gefilterd zonlicht en verdreef mijn act. De vleugels van de dartelende vlinder omsloten mijn hart en legden de tere knoop die alle tentakels van onzekerheid in een liefdevolle omhelzing namen. Als een octopus voegde zich mijn kleur naar de pracht van de vlinder. Ons begin stond geschreven in zwarte inkt op een blanke zomerdag.

Strikte je me met alles wat je verstouwde, met alle schaduw die je vanaf het eerste licht op je pad omtoverde tot een sprookjestuin. Zorgvuldig benutten van pijn en afscheid om een bloementuin met heilzame bron te scheppen en hem die je het meest mist de wakende ster in de nacht te maken. Die zo nu en dan verschijnt in een zweem pijptabak bij onze avondwandeling.

Je dwong me stoer een slok te nemen van mijn biertje, in een achteloos gebaar het flesje opzij te zetten om dan niets ziend over het water te turen. Zes bootjes legden aan, zes snippers die een voor een op het zand werden gelegd. Weer opgetild door het water tot ze in de juiste volgorde lagen. Heel even keek ik in mijn toekomst maar voor ik begreep wat ik las nam de volgende golf

de bootjes weer mee en keek ik naar zes witte zeilen, twee aan twee, op weg naar de onzichtbare overgang van water en lucht.

“Nog een biertje Jeans?”

Ik zal een bevestigend gebaar hebben gemaakt of iets dergelijks want ik voelde een verfrissend koel flesje in mijn hand toen mijn ogen de hare ontmoetten. Frank en vrij staarde het avontuur me tegemoet. Een lach kwam op haar gezicht en ik deed mijn trucje van nonchalance en terugkijken. Ze huppelde voorbij. Nog eens, dichterbij. En bij een vierde maal moet het Albert zijn opgevallen want hij vroeg:

“Wil je een likje van mijn ijsje?”

Wat was ze jong nog. In haar blauwe bikini boog ze haar lenig en jeugdig lijf soepel opzij.

“Nee, niet van jou,” sprak ze vrolijk. “Maar wel van hem.” En ze keek me aan toen ze haar hand weer liet vallen.

Ik zag dat ik een ijsje in mijn andere hand vasthield.

“Dat is goed hoor. Kom er maar bij zitten.”

Ze zette zich naast me op mijn badlaken en is nooit meer weggegaan.

“Ik ben Esther.”

Ze lag op haar buik. Haar huid was bladgoud. Ze leek geen schroom te hebben. Maar later, veel later, vertelde ze me hoe haar buik ineen was geschrompeld als een kladpapiertje toen ze bij me lag.

“Aah.”

“En jij? Hoe heet jij?”

“Jean.”

“En we noemen hem Jeans,” voegde Albert toe.

Op een toon die gewicht had moeten brengen maar door zijn brede armzwaai volledig teniet werd gedaan. Een losgekomen bol ijs vloog het hoorntje achterna maar kon deze niet meer achterhalen en plofte in het zand. Esther giechelde.

“Zullen we zwemmen?”

Ze was het water in voor ik kon antwoorden. Daar kusten we elkaar voor het eerst. Haar soepele lijf lag als satijn in mijn handen. Weg was ze weer. Het water uit, drie radslagen verder en een kort sprintje naar haar vriendinnen. Ik liep terug naar mijn handdoek waar Moon me hoofdschuddend aankeek. Hij had andere muziek opgezet. ‘I only have eyes for you,’ zong Art Garfunkle.

“Biertje Jeans?”

Begin die avond gingen we zoals elke dag terug naar de boomgaard. Even een paar uurtjes werken nog. Thea had besloten dat haar oude schuur opgeruimd en geveerd moest worden. Dat schuurtje stond achter in de perenggaard en was gevuld met oud gereedschap, halflege en lege blikken petroleum, verf, benzine en landbouwgif, afgedankte spullen en een oude trekker. Smal genoeg om tussen de rijen perenbomen te tuffen. Het carbolineum waarmee we de planken inkwasten bracht hallucinerende dampen en maakte de avonden zwoel verzadigd. Nu denk ik wel eens dat de serene stilte die destijds ons samenzijn bracht, achteraf een voorteken moet zijn geweest van de verwoestende storm die onherroepelijk moest volgen.

Hoofdstuk 2

*

De dag na ons bezoek aan opa gingen we naar huis. De auto was al gepakt. Esther ging nog even langs bij onze gastvrouw en ik ontspande op het ligbed op het kleine terras. Ik keek uit over de kale akker. Op de felle schitteringen van de klei lag een compositie van Vivaldi die met dartelende toontjes wachtte op het eerste loof van de aardappels die sinds enkele weken gepoot waren. Ik was de denker die ondanks de vrolijke notenbalkjes wegzonk naar duistere beelden. Het land zag het, wenkte en trok me mee. Tot onze diepere lagen samensmolten en alle licht verduisterde. Lange schaduwen van knotwilgen lagen boven ons. Als donkere golven over de korrelige kleibanen van de pootrijen. Ik liet me meedrijven, deed mijn ogen dicht en zonk terug naar wat ik nooit kan vergeten.

**

Elf jaar ben ik. Ik sta met de dwarsfluit in mijn handen. Mijn lippen bibberend tegen het metalen mondplaatje. Als je een zuivere noot wil spelen op een dwarsfluit moet je meer of minder spanning om je mond brengen. Zo had mijn leermeester mijnheer Claes me gezegd. Hij was een klein mannetje dat me enthousiast probeerde te houden door over voetbal te praten. Hij wist dat ik dat eigenlijk zou willen doen. Met mijn vrienden naar het trapveldje. Hij stelde me op mijn gemak en zei steeds: 'Relax.' En ik die niet begreep wat het woord betekende, maar het niet durfde zeggen. Maar vooral wist hij me te boeien door de manier waarop zijn hele lijf meedeed in zijn gepassioneerde uitleg hoe een noot klinken moest.